

Při transformaci teplárenství sázíme na plyn a biomasu. Alternativní paliva zatím nevycházejí

18.11.2024 - Petr Svoboda | AF POWER agency

Chceme udržet systém centrálního zásobování teplem napříč Českou republikou s tím, že provedeme nutnou optimalizaci sítě a vybudujeme nové nízkoemisní zdroje. Slibujeme si od toho, že pro naše zákazníky těmito kroky udržíme konkurenceschopnou cenu a že nás naši zákazníci podrží, zůstanou s námi a uzavřeme dlouhodobé smlouvy, které nám umožní potřebné investice realizovat.

Teplárenství čeká odchod od uhlí a náročná transformace, co si od ní slibujete?

Jaký je plán investic?

Jako u všech velkých plánů a investic se organicky vyvíjí. Mění se nám makroekonomické předpoklady, na které musíme adekvátně reagovat. V rámci některých lokalit máme investiční plán schválen, u dalších vyhodnocujeme varianty a schválení investice je až následným krokem. V součtu jde však o desítky miliard korun, které do přestavby teplárenství investujeme. A to v relativně krátké době několika let.

Důležité bude, aby všechny investiční akce byly v souladu s dalšími projekty Skupiny ČEZ. Na všechny klíčové projekty potřebujeme zajistit dostatečné finance a následně i kapacity, které přestavbu lokalit zajistí. Proto se snažíme zdrojovou základu vybalancovat tak, aby byla zachována optimální cena tepla s dostatečnou provozní zálohou pro zachování spolehlivosti dodávek ve všech lokalitách.

Jaké jsou hlavní podmínky úspěšné realizace?

Jedná se o kombinaci více faktorů. První podmínkou jsou dlouhodobé smlouvy se zákazníky. Ty se snažíme vyjednávat s dostatečným předstihem před začátkem realizace. Druhou podmínkou je rozumná cena, za kterou uzavřeme dodavatelské smlouvy pro výstavbu nových zdrojů. A třetí klíčovou podmínkou je míra investiční podpory. Protože v současné době je velmi složité cokoli realizovat bez investiční dotace. A v dlouhodobém horizontu jsou pro nás rovněž velmi důležité i provozní dotace, aby pro nás investice byla návratná.

Pojďme na jednotlivé lokality a začněme na severu Moravy. Jak jste na tom s přestavbou lokality Dětmárovice, kde končí spalování černého uhlí?

Máme podepsané dlouhodobé smlouvy s městy Orlová a Bohumín a už se naplno rozběhla výstavba nových zdrojů v této lokalitě. I když je obchodní zajištění této lokality poměrně rozdrobené a výběrových řízení bylo hodně, většina dodávek už je vysoutěžená a máme uzavřeny smlouvy na klíčové dodávky. Díky změně v legislativě vyřizujeme stavební povolení a intenzivně pracujeme na dalších fázích projektové dokumentace společně s vybranými dodavateli.

Samotná stavba nových zdrojů už se rozjela?

Je to tak. Ve výstavbě je nová regulační stanice plynu. Následně proběhne demolice stávající již nevyhovující regulační stanice, na jejímž místě vyrostе nová centrální elektrická stanice. Máme

nastaven realistický harmonogram a topnou sezonu 2026/2027 bychom již chtěli provozovat nové zdroje v této lokalitě.

Jak bude vypadat nová konfigurace lokality?

V Base Loadu budeme provozovat biomasovou kotelnu o výkonu 8 MWt a kogenerační jednotku o výkonu 22 MWt. A špičkově bude doplňkovým zdrojem plynová kotelná o výkonu 27MWt. V této lokalitě zároveň již od roku 2022 provozujeme plynovou kotelnou o výkonu 18 MWt.

Kogenerace je, předpokládám, primárně určena pro služby výkonové rovnováhy?

Přesně tak. Obecně se snažíme maximálně využít rychlý náběh nových zdrojů a SVR (služby výkonové rovnováhy) budeme aktivně nabízet. Platí to jak pro Dětmárovice, tak pro ostatní lokality, které čeká přestavba zdrojové základny.

Dávají vám v lokalitách smysl i menší decentrální zdroje?

Pokud to dává ekonomický smysl, tak ano. Většinou jde o kooperaci s ČEZ ESCO, které tyto řešení umí posoudit, nabídnout i realizovat.

Přesuňme se na sever Čech, kde vás čeká největší objem investic, které mají zajistit hladký odchod od spalování hnědého uhlí. Zkuste nám představit, jak bude probíhat přestavba jednotlivých lokalit?

Obecně se snažíme, aby složení všech lokalit bylo relativně podobné. Má to své investiční i provozní výhody. Pokud začnu Prunéřovem, půjde o přestavbu, která je velmi podobná Dětmárovicím. Obě soustavy jsou horkovodní s tím, že lokalita Tušimice – Prunéřov vytápí města Kadaň, Jirkov, Klášterec nad Ohří a Chomutov. Nový mix zdrojů pak bude prakticky stejný. Biomasová kotelná, kogenerační jednotky, plynová kotelná a špičková záložní plynová kotelná. Aktuálně v Tušimicích pak stavíme plynovou kotelnou o výkonu 10 MW, která by měla omezit letní provoz nerentabilního uhelného bloku. Následně bude tato kotelná sloužit pouze jako špičkový zdroj. To bude možné díky propojení horkovodní soustavy s Prunéřovem, který bude nově zásobovat i město Kadaň, které je teď vytápěno z Tušimic.

Masivní přestavba čeká i teplárnu v Trmicích, do jejíž ekologizace jste masivně investovali v relativně nedávné době. Jaké máte plány s provozem uhelného zdroje a co čeká lokalitu pak?

To je na zvážení strategie Skupiny ČEZ. Odchod od uhlí bude spíše rychlejší než pomalejší díky tomu, jak rostou ceny emisních povolenek. Na nás jako ČEZ Teplárenskou je vyvinut tlak, aby nové zdroje byly připravené co nejdříve. A to platí i pro Trmice, kde je chceme mít hotové co nejdříve jako alternativu za stávající uhelný provoz. V rámci přestavby plánujeme mix plynu a biomasy. V Trmicích vyroste s největší pravděpodobností nový paroplynový cyklus, což je největší projekt ČEZ Teplárenské v rámci dekarbonizace lokalit. Bude schopný fungovat jak v klasickém teplárenském režimu, tak pro služby výkonové rovnováhy. Tento zdroj bude doplněn o biomasovou kotelnou o výkonu 32 MW.

Další velkou lokalitou jsou Ledvice, kde provozujete nejmodernější uhelný zdroj v zemi. Bude poslední na řadě v dekarbonizačních plánech?

Dá se to tak říci. Máme připravenou koncepci, která je na začátku schvalovacího procesu. Opět by mohlo jít o kombinaci plynu a biomasy, ale v tuhle chvíli nechci být konkrétnější, protože je ve hře ještě spousta proměnných. Abych odpověděl alespoň na první část otázky, je pravděpodobné, že ledvický uhelný zdroj bude odstaven jako poslední. Zaprvé kvůli tomu, že je nejmodernější. Ale také má dostupné v potřebném objemu uhlí z dolu Bílina, což je klíčové pro rentabilní provoz.

Zvažovali jste na některých lokalitách, že by k nim přibylo i ZEVO jako v Mělníku?

Zvažovali jsme toto řešení ve všech lokalitách, ale naráželi jsme na problém s dostupností potřebného objemu a kvality paliva. Zároveň díky tomu, že ZEVO je technologie násobně dražší, než např. biomasová kotelna, nevycházela nám ekonomická návratnost. A nejde jen o klasické ZEVO, zvažovali jsme i spalování TAP. V některých lokalitách jsme však projekty pro energetické využití odpadu nechali ve stand-by režimu, kdyby se situace na trhu změnila a výstavba s dlouhodobým provozem dávala smysl.

Můžete být konkrétnější, o které projekty jde?

To bohužel nemůžu. Každopádně se týkají hned několika lokalit, ve kterých ČEZ Teplárenská působí.

Dalším důležitým zdrojem v rámci TAS je Poříčí, v jaké jste fázi přestavby?

Poříčí je společně s Hodonínem jednou z lokalit, která prozatím není plynofikovaná. To je teď první úkol, který nás čeká. Následně by měla s největší pravděpodobností vzniknout klasická konfigurace plynu a biomasy. Zvažovali jsme i alternativní zdroje, ale zatím nám ekonomicky nevychází. Vzhledem k tomu, že přestavba Poříčí bude probíhat v pozdějších letech, tato řešení budeme ještě zvažovat.

Diverzifikace zdrojů sebou nese i vyšší nároky na síť, v jakém stavu je máte?

Liší se to podle jednotlivých míst. V některých lokalitách, jako je například Ústí nad Labem, jsou rozvody již letité a čeká nás jejich zásadní obnova. I v tomhle případě čekáme, jestli se neobjeví možnost investičních dotací, které by podpořily jejich realizaci.

Jaký je potřeba podíl dotace, aby investice dávaly smysl?

U každé lokality je to individuální, avšak momentálně detail sdělit nemůžu. Obecně však bez investičních a provozních dotací bychom nebyli schopni zrealizovat transformaci teplárenství tak, jak jsme si ji naplánovali.

Na trhu se staví řada nových zdrojů, bude pro všechny lokality dost biomasy?

Dělali jsme průzkum trhu na všech lokalitách a dodavatelů paliva i jeho množství by mělo být dost. Smlouvy vždy uzavíráme s více dodavateli. Takže v tomto směru nemám obavy z nedodávek. Druhou věcí je kvalita paliva, která může být u každého z dodavatelů proměnná, což může působit provozní problémy.

A pokud jde o plyn?

Komodity bude dost. Pro nás je důležité, že se v Evropě posilují přepravní kapacity. Německo staví nové kompresní stanice, což je klíčové pro stabilní dodávky. Takže z mého pohledu by dodávky plynu neměly být rizikem pro rentabilní provozování nových zdrojů.

Nejste jediní, kdo se chystají masivně přestavovat uhelné zdroje. Bude schopen tenhle investiční boom zvládnout dodavatelský řetězec a nebojíte se, že to zamává s cenami? Když se podíváme na realizační ceny, tak mnohdy vzrostly za pět let i násobně...

Může to být komplikace. Nicméně pokud vezmu jako konkrétní příklad lokalitu Dětmárovice, tak zde výběrová řízení dopadla v cenových intencích, které jsme očekávali. Takže snad můžeme doufat, že se nám podaří najít spolehlivé dodavatele za akceptovatelnou cenu i v ostatních lokalitách.

Co když se vám to nepodaří. Jste připraveni v některých strategických lokalitách stavět i se zvýšenými náklady, protože je pro vás jednoduše klíčové zachovat centrální zásobování teplem?

Můžeme se před takové rozhodnutí dostat a umím si představit, že budeme zvažovat, jak strategické lokality zachovat. Avšak pro všechny lokality máme připravené i alternativní scénáře, které zajistí optimální koncovou cenu tepla pro naše zákazníky.

Jak jste na transformaci připraveni personálně?

V tomhle směru jsme, troufám si říci, silní. ČEZ se dlouhodobě snaží vyhledávat a využívat šikovné lidi a konkrétně v ČEZ Teplárenské jsme výrazně posílili za účelem řízení projektů transformace. Skupinově posilujeme i díky akvizicím např. projekčních kapacit, abychom měli klíčové pozice tzv. „in-house“. V rámci interních útvarů disponujeme řadou zkušených inženýrů vychovaných na velkých projektech např. komplexních obnov našich lokalit klasické energetiky. Kapacitně jsme tedy zajištěni velmi dobře, a věřím že jsme schopni projekty transformace teplárenství úspěšně zvládnout.

Petr Svoboda

Ing. Radim Seidler, MBA

Vystudoval fakultu stavební Technické univerzity v Ostravě. Do ČEZ Teplárenské přišel z pozice ředitele výstavby průmyslové energetiky společnosti ČEZ Energetické služby (ČEZ ES). Za osm let působení v ČEZ ES stál za úspěšně realizovanými projekty, jako například komplexní dekarbonizace lokality Ostrava Vítkovice nebo energetické zdroje pro průmyslové zákazníky i města a obce. Zkušenosti z projekční a inženýrské činnosti, z oblasti výstavby energetických zdrojů, ekologizace klasické energetiky, statiky a dynamiky staveb a technologických zařízení získal také během svého působení v projekčních a inženýrských společnostech.

<https://allforpower.cz/rozhovor/pri-transformaci-teplarenstvi-sazime-na-plyn-a-biomasu-alternativni-paliva-zatim-nevychazeji-821>